

20.4.2006

1895/4/04

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Ulla-Maija Lindström

ESPOON KAUPUNGIN PYSÄKÖINTILUVAT EIVÄT PERUSTUNEET LAKIIN

1 KANTELU

Kantelija pyysi 8.7.2004 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä oikeusasiamiestä tutkimaan Espoon kaupungin Teknisen keskuksen menettelyn tilapäisten pysäköintilupien myöntämisessä Jääskeläntiellä. Kantelijan kirjoituksen mukaan, kun rakentaminen alkoi syksyllä 2003 Jääskeläntiellä, kadulla seisoivat päivittäin vaihteleva määrä henkilöautoja. Kadulla oli kuitenkin sen molemmilla puolilla pysäyttäminen kielletty liikennemerkillä numero 371. Myöhemmin kadun asukkaat havaitsivat, että pysäköityjen autojen tuulilasien sisäpuolella oli kirjalliset Espoon kaupungin kunnossapitopäällikön varmentamat lupalaput. Luvat oli myönnetty ajaksi 14.10.2003–30.8.2004. Kantelija ihmetteli, miten tällaisella kirjallisella lupalapulla voitiin luvan saaja oikeuttaa pysäköimään vastoin pysähtymiskieltomerkkiä. Järjestelyllä vaarannettiin kantelijan käsityksen mukaan turvallisuutta kadulla. Luovissa ei ollut esitetty perustetta niiden myöntämiselle. Myöskään lupien ehtojen valvontaa ei kantelijan mukaan suoritettu. Menettelyn johdosta ajo Jääskeläntielle oli ollut ajoittain mahdotonta.

---

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeet

Tieliikennelain 4 §:ssä säädetään liikenteen ohjauksesta. Pykälän 1 momentin mukaan tienkäyttäjän on ensisijaisesti noudatettava poliisimiehen ja muun liikenteen ohjaajan antamaa merkkiä tai ohjetta. Pykälän 2 momentin mukaan liikenteen ohjauslaitteella annettua ohjetta on noudatettava, vaikka se edellyttäisi poikkeamista liikennesäännöstä. Jos liikennettä ohjataan liikennevaloin, valo-opastetta on noudatettava muulla ohjauslaitteella annetusta ohjeesta huolimatta.

Tieliikennelain 50 §:ssä säädetään liikenteen ohjauslaitteesta. Pykälän 1 momentin mukaan liikennemerkkeillä, liikennevaloilla ja muilla liikenteen ohjauslaitteilla osoitettavista käskyistä ja kielloista ja niiden muusta merkityksestä sekä eri kielten käyttämisestä liikennemerkkeissä ja muissa

liikenteen ohjauslaitteissa säädetään valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annetaan tarpeelliset säännökset liikennemerkkeistä ja muista liikenteen ohjauslaitteista sekä niiden käytöstä. Liikenne- ja viestintäministeriö voi kokeilutarkoituksessa vahvistaa käytettäviksi valtioneuvoston asetuksesta tai liikenne- ja viestintäministeriön asetuksesta poikkeavia liikenteen ohjauslaitteita. Pykälän 3 momentin mukaan tiehallinto antaa tarkempia määräyksiä liikenteen ohjauslaitteiden väreistä, rakenteesta ja mitoituksesta ja se voi myöntää poikkeuksia näistä määräyksistä.

Tieliikennelain 51 §:n 1 momentin mukaan liikenteen ohjauslaitteen asettaa yleiselle tielle tie[- ja vesirakennus]laitos. Kunta asettaa liikenteen ohjauslaitteen kadulle, rakennuskaavatielle, torille ja muulle vastaavanlaiselle liikennealueelle. Ennen pysyväksi tarkoitettun liikenteen ohjauslaitteen asettamista kunnan on varattava poliisille tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa, jollei asetuksella toisin säädetä.

3.2

Selvitykset

Espoon kaupungin Teknisen keskuksen selvityksen 13.8.2004 mukaan Jääskeläntielle oli myönnetty tilapäinen liikennejärjestelylupa ajalle 14.10.2003–31.8.2004. Myönnetystä luvusta toimitettiin kopiot myös pysäköinninvalvontaan. Alueella oli suoritettu normaalia pysäköinninvalvontaa eli seurattu lupaehtojen noudattamista. Lisäksi oikeusasiamiehen kanslian selvityspyynnön jälkeen pysäköinninvalvoja kävi paikalla, mutta silloin ei esiintynyt laitonta pysäköintiä. Erillisiä alueen asukkaiden valvontapyyntöjä ei kohteesta ollut toimitettu kaupungille koko lupa-aikana. Tiemestarin valvontakäynneillä ei laiminlyöntejä havaittu ja Jääskeläntien kaikki liikennemerkkit olivat 5.8.2004 paikalla. Selvityksessä todettiin, että tässä kohteessa olisi ehkä pitänyt valvoa enemmän myönnetyn tilapäisen pysäköintiluvan ehtojen noudattamista.

Edelleen selvityksen mukaan Espoon kaupungininsinöörin päätöspöytäkirjalla 6.6.1995 oli delegoitu päätösvalta tilapäisen liikenteenohjauslaitteen asettamisesta kaupungin liikennealueille (tieliikennelain 51 §) liikenteenpalveluiden kunnossapitopäällikölle. Kunnossapitopäällikkö antaa kirjallisen luvan tilapäisiin työnaikaisiin liikennejärjestelyihin. Näitä lupia myönnetään 200 vuodessa, mutta niistä vain osa koskee pysäköintiä. Espoossa on käytäntönä antaa tilapäinen rajoitettu lupa kadunvarsipysäköintiin rakennettavien tonttien kohdalla tai välittömässä läheisyydessä. Tilapäisillä luvilla saadaan pysäköinti paremmin ohjattua tietyille osalle katua, jolloin sen aiheuttama haitta on vähäisempi.

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunnossa 5.1.2005 viitataan tieliikennelain 4 ja 51 §:ään. Ministeriö korostaa, että liikenteen ohjauksen tulee olla mahdollisimman yksinkertaista ja ymmärrettävää. Kun liikennettä ohjataan liikenteen ohjauslaitteella, tässä tapauksessa liikennemerkillä, on tarkoitus, että kaikki aiheeseen liittyvä tarpeellinen tieto on luettavissa liikennemerkistä. Jos merkin vaikutusaluetta halutaan rajoittaa, tämä tulee osoittaa esimerkiksi

liikennemerkkin lisäksi taikka toisella liikennemerkillä. Liikennemerkistä voidaan poiketa myös paikan päällä liikenteen ohjaajana toimivan henkilön antaman ohjeen perusteella.

Lausunnossa todetaan, että liikennemerkki "Pysäyttäminen kielletty" on asiakirjojen mukaan ollut Jääskeläntien molemmilla puolilla eikä merkkiin ole liitetty lisäkilpeä. Ministeriön käsityksen mukaan lupa poiketa liikennemerkin kiellostä ei voi perustua kirjallisesti annettuun erikoislupaan, vaan rajaus pitää voida lukea myös liikennemerkistä. Jos pysyväksi tarkoitettu pysäköintikielto halutaan tilapäisesti poistaa, pysäyttämismerkki poistetaan tai peitetään tarvittavaksi ajaksi. Lisäkilpiä käyttämällä pysäyttämiskielto voidaan rajoittaa koskemaan vain tiettyä ajoneuvoa, tiettyä matkaa tai tiettyjä aikoja. Tekstillisillä lisäkilvillä voidaan ilmaista myös se, ettei kielto koske erikoisluvan saaneita.

Ministeriön lausunnon mukaan liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden vuoksi on tärkeää osata varautua muiden kulkijoiden käyttäytymiseen. Sen tulisi olla mahdollisimman ennalta-arvattavaa. Kadulla, jolla pysähtyminen on liikennemerkkien mukaan kielletty, on syytä tietää myös mahdollisista poikkeuksista. Lisäksi yleisen lainkuuliaisuuden kannalta on perusteltua, että sallitut poikkeukset ja myönnetyt erityisjärjestelyt ovat kaikkien nähtävissä liikenteen ohjauslaitteessa eivätkä ne perustu esimerkiksi pelkkään lupakirjeeseen.

3.3

Arviointi

Käytettävissä olevan selvityksen mukaan Espoossa on delegoitu tilapäisen liikenteenohjauslaitteen asentamista koskeva päätösvalta liikenteenpalveluiden kunnossapitopäällikölle. Kaupungissa on ollut käytäntönä antaa tilapäinen kirjallinen lupa tilapäisiin työnaikaisiin liikennejärjestelyihin. Näitä lupalupa on myönnetty noin 200 vuodessa. Tällainen lupa oli myönnetty Jääskeläntielle rakenteilla olleen tontin puoleiselle reunalle ehdolla, että kadulle jää vähintään 3,2 metriä vapaata tilaa muiden ajoneuvojen ohittamista varten.

Tieliikennelain 4 §:n mukaan liikennettä ohjataan liikenteen ohjauslaitteella. Tieliikennelain 50 §:ssä säädetään liikenteenohjauslaitteista joita ovat liikennemerkit, liikennevalot ja muut liikenteen ohjauslaitteet. Tarkempia määräyksiä liikenteen ohjauslaitteista ja niiden käytöstä annetaan asetuksilla. Tieliikennelain 51 §:n 1 momentin mukaan kunta asettaa liikenteen ohjauslaitteen kadulle, rakennuskaavatielle, torille ja muulle vastaavanlaiselle liikennealueelle.

Tieliikenneasetuksen 10 §:n mukaan liikennemerkillä on se merkitys, joka sille tässä asetuksessa annetaan nimellä, kuvalla ja mahdollisella selityksellä. Asetuksen 16 §:n 1 momentin mukaan muun ohella merkki 371 "Pysäyttäminen kielletty" sijoitetaan yksinomaan tien sille puolelle, jota kielto tai rajoitus koskee. Pykälän 2 momentin mukaan kielto- tai rajoitusmerkin tarkoittama kielto tai rajoitus alkaa merkin kohdalta, jollei lisäkilvillä ole toisin osoitettu. Pykälän 3 momentin mukaan kielto- tai rajoitusmerkin vaikutusalue ulottuu, jollei jäljempänä toisin säädetä tai lisäkilvillä muuta vaikutusaluetta osoiteta, merkissä osoitetun

kiellon tai rajoituksen päättymistä osoittavaan taikka vastakkaista suuntaa varten asetettuun merkkiin.

Liikenneministeriön päätöksessä liikenteen ohjauslaitteista (203/1982) todetaan sen 5 §:ssä, että liikenteen ohjauksessa saa käyttää vain sellaisia liikennemerkkejä, tiemerkinlöjä ja laitteita, jotka täyttävät tielaitoksen keskushallinnon asettamat väriä, rakennetta ja mitoitusvaatimukset.

Tieliikennelain 28 b §:ssä säädetään poliisin myöntämästä vammaisen pysäköintiluvasta, jonka nojalla vammaisen on oikeutettu poikkeamaan säännöksessä selostetuissa tilanteissa pysäköintiä koskevista määräyksistä. Niin ikään lain 48 §:ssä säädetään eräistä muista tilanteista, joissa on oikeus poiketa liikennesäännöistä. Näiden oikeusohjeiden soveltamisesta ei nyt ole kuitenkaan kysymys.

Edellä selostettujen oikeusohjeiden ja liikenne- ja viestintäministeriön lausunnossa todetun perusteella Espoon kaupungin menettely antaa kirjallisia tilapäisiä pysäköintilupia vastoin liikenteen ohjauslaitteiden osoittamia määräyksiä ei ole perustunut tieliikennelakiin eikä sen nojalla annettuihin määräyksiin.

Kantelukirjoituksen perusteella on todettavissa, että Espoon kaupungin Teknisen keskuksen poikkeuslupamenettely aiheutti Jääskeläntien asukkaissa hämmennystä ja turvattomuutta. Teknisen keskuksen selvityksen mukaan kadulla suoritettiin kuitenkin normaalia pysäköinninvalvontaa ja seurattiin lupaehtojen noudattamista. Myös tiemestari suoritti valvontakäyntejä. Alueen asukkaiden valvontapyyntöjä ei ollut osoitettu kaupungille.

4

TOIMENPITEET

Kiinnitän Espoon kaupungin Teknisen keskuksen huomiota siihen, että Espoossa noudatettu poikkeuslupamenettely ei ole perustunut tieliikennelakiin eikä sen nojalla annettuihin määräyksiin. Pyydän Teknistä keskusta ilmoittamaan minulle 2.6.2006 mennessä, mihin toimenpiteisiin tämä päätös on antanut aiheita.

Muilta osin kirjoitus ei ole johtanut enempiin toimenpiteisiin.